

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 103/2017-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Lalíka 31. augusta 2017 prerokoval sťažnosť [REDACTED], a [REDACTED] [REDACTED], obaja v zastúpení advokátom JUDr. Petrom Peružekom, Hollého 20/57, Hlohovec, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 73/2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] garantované čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 73/2010 porušené boli.

2. Okresnému súdu Piešťany prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 73/2010 konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume každému po 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Piešťany p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 308,01 € (slovom tristoosem eur a jeden cent), ktorú je Okresný súd Piešťany p o v i n n ý vyplatiť na účet ich právneho zástupcu JUDr. Petra Peruška do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. februára 2017 doručená s'ťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovatelia“) na priet'ahy v označenom konaní pred Okresným súdom Piešťany (ďalej len „okresný súd“), ktoré začalo v roku 2010 a do podania s'ťažnosti nebolo právoplatne skončené.

2. S'ťažovatelia žiadali vysloviť porušenie v záhlaví označených základných práv, prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných priet'ahov, priznať im finančné zadost'učinenie v sume 10 000 € a nahradiť trovy konania v sume 308,01 €.

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci vyjadrila predsedníčka okresného súdu, ktorá v liste z 24. apríla 2017 po chronológii procesných úkonov vykonaných súdom od 15. októbra 2010 až do 21. apríla 2017 uviedla, že k predĺženiu konania prispelo dlhodobé nedostatočné obsadenie súdu väčším počtom sudcov a skutočnosť, že „*bol z obvodu tunajšieho súdu odčlenený územný obvod okresu Hlohovec, čo len z časti prispelo k zníženiu nápadu nových vecí, avšak tunajší súd naďalej dokončuje aj všetky veci prevzaté z Okresného súdu Trnava od roku 1997 patriace k územnému obvodu okresu Hlohovec*“.

Zároveň v liste uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania; po urgencii ústavného sudu sa 4. augusta 2017 totožne vyjadril aj právny zástupca s'ťažovateľov.

II.

4. Požiadavka rýchlosti súdneho konania sa stala ústavným princípom, pretože časový horizont toho, kedy sa účastníkovi dostáva konečné rozhodnutie vo veci, je neoddeliteľnou súčasťou práva na fair proces v jeho časovej dimenzii. Preto je vecou štátu organizovať svoje súdnictvo tak, aby princípy vyslovené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) boli rešpektované a prípadné nedostatky v tomto smere nešli na ťarchu účastníka, ale súdu, ktorý mal a má dostatok vhodných opatrení na zabezpečenie takého procesného postupu v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty pri riešení vzťahov medzi účastníkmi konania.

5. Ústavný súd nie je súčasťou súdnej sústavy a neprislúcha mu právo dozoru nad rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov. Do rozhodovacej činnosti súdov je v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy ústavný súd oprávnený zasiahnuť iba vtedy, ak boli ich konaním alebo nadväzujúcim rozhodnutím porušené ústavou (dohovorom) zaručené základné práva a slobody sťažovateľa.

6. Ústavný súd preskúmal konanie na okresnom súde z pohľadu dôvodov namietaných v podanej sťažnosti a dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľov je dôvodná.

7. Ústavný súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach vyjadril, že medzi základné princípy právneho štátu patrí okrem iného aj právo na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. právo na vybavenie veci v primeranej lehote, ktoré je nedeliteľnou súčasťou práva na spravodlivý proces garantovaného v čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 688/2014, I. ÚS 49/2015).

8. Prietahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jednorazový či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje trvalé ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom

(výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov. Z tej fakticity musí preto následne vyplývať, že dôsledkom takého zásahu orgánu verejnej moci nemožno čeliť inak, než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

9. K otázke posudzovania dĺžky konania a jej primeranosti (resp. neprimeranosti) sa tak opakovane pripomína, že túto nemožno vyjadriť numericky, lebo je podmienená objektívne charakterom prejednávanej veci a musí byť skúmaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, zložitost' veci, požiadavky na vykonávanie dokazovania v priebehu konania, ako i správanie účastníkov a samotného súdu; do úvahy je pritom nutné vziať i to, čo je pre sťažovateľa v konaní predmetom sporu, resp. jeho význam pre účastníkov konania.

10. Záver o tom, či dĺžka konania je ešte primeraná a či už nie je, možno teda formulovať vždy s ohľadom na uvedené faktory, ktorými bolo konanie bezprostredne ovplyvnené, pričom pri posudzovaní dôvodnosti tvrdenia o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je nutné ku každej veci pristupovať individuálne a zvažovať, či s ohľadom na okolnosti prípadu ide o priet'ahy neodôvodnené, t. j. či sú pričítateľné súdu, a teda zakladajúce porušenie práva na prejednanie veci bez zbytočných priet'ahov. Toto právo totiž nie je dotknuté, ak sú priet'ahy spôsobené výlučne konaním účastníka, prípadne ak ide o vec, keď dĺžka konania zodpovedá jej zložitosti. V takých prípadoch trvanie konania istú dobu spravidla nie je nedôvodné a potreba zásahu ústavného súdu nie je daná.

11. V posudzovanej veci však nie je primárne prehliadnuteľné, že konanie o zaplatenie investícií do cudzej nehnuteľnosti pred okresným súdom trvá už od 15. októbra 2010 a doteraz, teda za viac ako 6 a pol roka, nie je meritórne rozhodnuté. Prekážky ďalšieho postupu v konaní nemožno uspokojivo odôvodniť pret'aženost'ou sudcu alebo súdu, lebo je povinnost'ou štátu, aby organizoval svoje súdnictvo tak, že princípy zakotvené v ústave a dohovore budú rešpektované.

Ústavný súd pripomína, že nielen nečinnost', ale aj nesústredená a neefektívna činnost' sudcu môže zapríčiniť porušenie práv garantovaných čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ak takáto činnost' nesmerovala na odstránenie právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovatelia obrátili na okresný súd, aby o nich rozhodol (I. ÚS 56/2016).

12. Ústavný súd vzhľadom na všetky uvedené dôvody uznal podmienky zásahu do prietáhov v doterajšom konaní a vyslovil porušenie vo výroku uvedených základných práv a v bode 2 výroku prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné práva boli porušené, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 3 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde), ktoré však nie je náhradou za preinvestované finančné prostriedky, ako si to zrejme predstavovali sťažovatelia, keď z tohto titulu žiadali priznať sumu 10 000 €.

Ústavný súd uznal za odôvodnené priznať im primerané finančné zadosťučinenie v sume každému po 1 000 €, ktorú považoval s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu za primeranú doterajšej neprimeranej dĺžke konania a čiastočnej zložitosti veci, vyžadujúcej aj znalecké dokazovanie.

14. Podľa čl. 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi, aby úplne alebo sčasti uhradil druhému účastníkovi jeho trovy konania. Aj v tejto veci sa ústavný súd rozhodol priznať sťažovateľom úhradu za úkony právnej služby v celkovej požadovanej sume 308,01 €, ktorú uložil zaplatiť okresnému súdu na účet ich právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. augusta 2017